

การประมวลข้อมูลเรื่องการเลิกพึ่งพาไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ของเยอรมนี

โดย

กลุ่มงานมอนิเตอร์ข่าวสารและข้อมูล

บริษัท อิมเมจ พลัส คอมมิวนิเคชั่น จำกัด

Issue

30 พฤษภาคม 2554 รัฐบาลเยอรมนีโดยนายกรัฐมนตรี Chancellor Angela Merkel ได้ประกาศเป็นนโยบายที่จะเลิกการพึ่งพาพลังงานไฟฟ้าจากนิวเคลียร์ (จะไม่พึ่งพาพลังงานชนิดนี้ในการผลิตไฟฟ้าป้อนเข้าระบบโดยรวมของประเทศ) ในปี 2022

ข้อมูลประกอบ

1. รัฐมนตรีเศรษฐกิจของเยอรมนี – Philipp Roesler ได้เดินทางไปเจรจาเรื่องการค้าเสรีกับรัสเซีย โดยที่ฝ่ายรัฐบาลเยอรมนี กังวลว่า การยกเลิกโรงไฟฟ้านิวเคลียร์จะทำให้เยอรมันต้องพึ่งพาการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากรัสเซียเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในระยะ 5-10 ปีนี้ (Stratfor.com, 30 พฤษภาคม 2554)
2. นักวิเคราะห์เชื่อว่า จะเป็นเรื่องที่ยากในทางปฏิบัติเพราะต้นทุนของไฟฟ้าจากนิวเคลียร์ต่ำกว่าพลังงานหมุนเวียน (1 : 3 ของราคาค่าไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน) และพลังแสงอาทิตย์ (1: 20 ของราคาค่าไฟฟ้าจากพลังแสงอาทิตย์) และจะเป็นประเด็นที่เป็นไปไม่ได้ในทางปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องของต้นทุนในระบบเศรษฐกิจที่จะสูงขึ้นตามมา กรณีดังกล่าวจะทำให้เยอรมนีจะต้องพึ่งพาการนำเข้าโดยการซื้อพลังงานจากประเทศใกล้เคียง โดยเฉพาะประเทศรอบข้างคือ

ฝรั่งเศส ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้นิวเคลียร์มากถึง ¾ ของเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า และเป็นผู้ส่งออกไฟฟ้าแก่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยเยอรมนีเคยพึ่งพาฝรั่งเศสมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองและในคราวล่าสุดที่เยอรมนีหยุดการเครื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 7 โรง หลังจากกรณีฟูกูชิมะ ก็พึ่งพาการผลิตของฝรั่งเศส จนถึงขั้นขีดสูงสุดของการผลิต

โปแลนด์ กรณีของโปแลนด์ใช้เชื้อเพลิงจากถ่านหินมากถึง 90 % ของการผลิตไฟฟ้าในประเทศ หากพึ่งพาในกรณีนี้ จะมีข้อดีในแง่ที่ว่าต้นทุนการก่อสร้างของโรงไฟฟ้าถ่านหินจะถูกกว่าและใช้เวลาก่อสร้างน้อยกว่าเมื่อเทียบกับการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ขึ้น ก็เป็นไปได้ที่จะมีการใช้ถ่านหินของโปแลนด์ แต่จะนำไปสู่การพิจารณาในเรื่องของ dirty energy

รัสเซีย เป็นการสมประโยชน์ในทางการเมืองของรัสเซียที่ต้องการจะขายก๊าซธรรมชาติให้กับเยอรมนี เพื่อต้องการความเป็นกลางในทางการเมือง – ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่รัสเซียจะมีกับกลุ่มประเทศในยุโรป ในการนี้ทั้งสองประเทศได้บรรลุข้อตกลงในการซื้อขายก๊าซในโครงการ the Nord

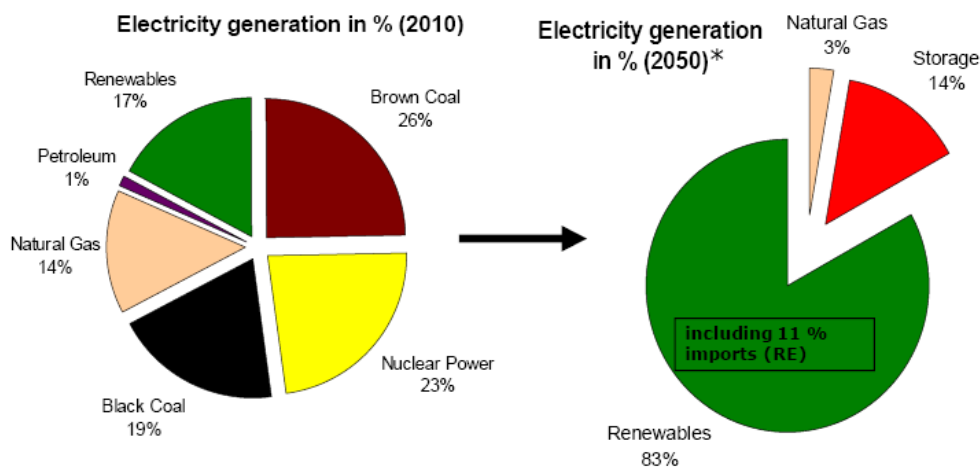
Stream Gas Pipeline ที่ในปัจจุบันนี้ก่อสร้างเสร็จแล้วอยู่ในระหว่างการทดลองตรวจสอบระบบ และจะเริ่มใช้ก๊าซในปี 2012 โดยมีความสามารถที่จะสนับสนุนก๊าซให้กับเยอรมนีได้มากถึง 55,000 ล้านคิวบิกเมตรต่อปี ซึ่งสามารถจะชดเชยการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์ได้มากถึง 50 % ของพลังงานจากนิวเคลียร์

(Stratfor.com, 2 มิถุนายน 2554)

- จากข้อมูลที่ค้นคว้าระบุว่า เยอรมนีเป็นประเทศที่นำเข้าก๊าซ ถ่านหิน และน้ำมันรายใหญ่ของโลก ในประเทศจะมีเพียงลิกไนต์และพลังงานหมุนเวียนในจำนวนไม่มากนัก มีโรงไฟฟ้าที่ operate อยู่จำนวน 17 โรง (www.world-nuclear.org/inf43.html, เข้าถึงเมื่อ 4 สิงหาคม 2554) และจากเอกสารนำเสนอของ Dr.Georg Maue จากกระทรวงสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ธรรมชาติและจัดการความปลอดภัยนิวเคลียร์ที่ประกอบการบรรยายเรื่องแผนในการพัฒนาพลังงานหมุนเวียน ระบุว่า ในปี 2010 เยอรมนีใช้พลังงานไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงต่างๆ คือ ถ่านหิน 45 % (แบ่งเป็น brown coal กับ black coal) นิวเคลียร์ 23 % ก๊าซธรรมชาติ 14 % พลังงานหมุนเวียน 17 % และน้ำมัน 1 %

Electricity generation 2010 - 2050

(*) „Modell Deutschland“, Scenario without CCS: Prognos & Ökoinstitut, 2010 commissioned by WWF

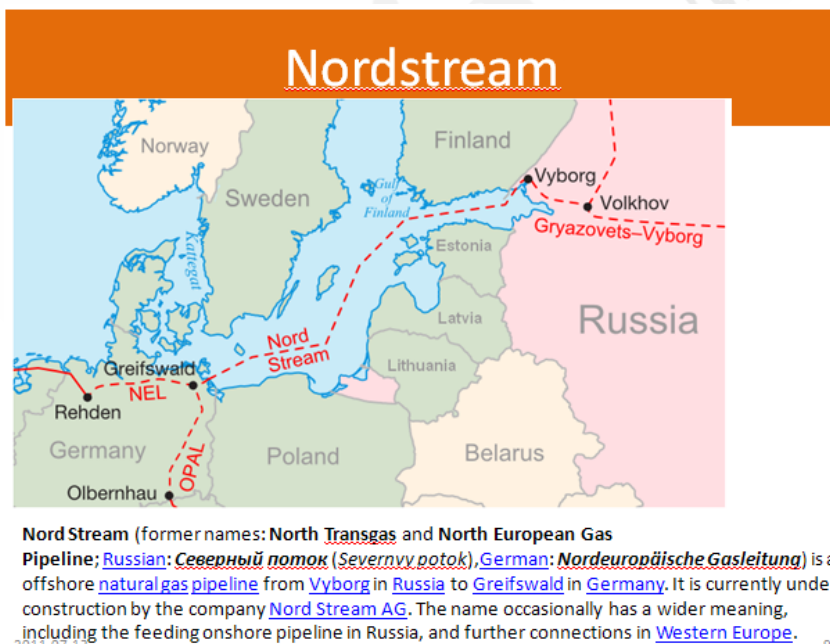
ดังนั้น หากเยอรมนีมีก๊าซจากรัสเซียที่สามารถจะไปผลิตไฟฟ้าแทนนิวเคลียร์ ที่มีโปรแกรมยกเลิกไปในปี 2022 ได้มากถึง 12-13 % ส่วนที่เหลือจะเป็นการใช้จากพลังงานหมุนเวียนหรือถ่านหิน ที่จะมาทดแทน -ชดเชย ราคาที่แข่งขันได้ ก็ย่อมที่จะมีความเป็นไปได้ที่การยกเลิกการพึ่งพาพลังงานจากนิวเคลียร์จะเป็นจริง

- การพึ่งพาพลังงานจากก๊าซธรรมชาติและถ่านหิน นั้น สอดคล้องข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของ Mr.Kai Schlegelmilch ที่อธิบายว่า ในระยะแรกไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์ จะถูกทดแทนโดยก๊าซ

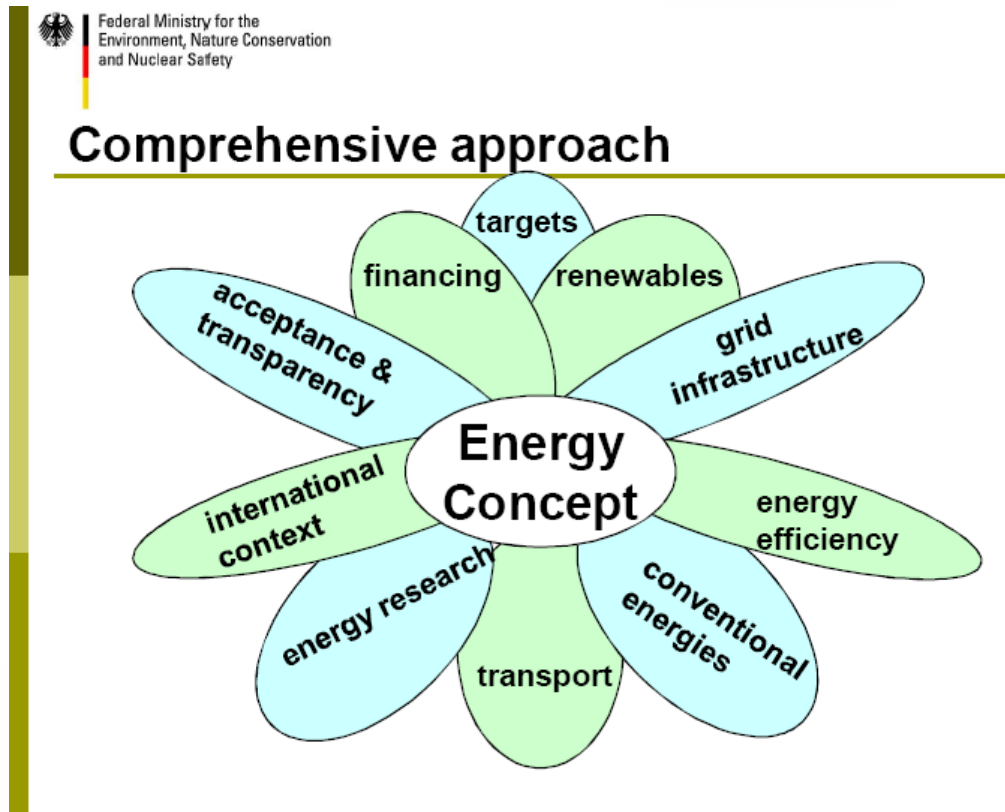
ธรรมชาติและถ่านหินที่กำลังก่อสร้างอยู่ในขณะนี้ ... ส่วนที่เหลือโดยประมาณ 12,000 เมกะวัตต์จะถูกทดแทนด้วยพลังงานหมุนเวียน (ในปี 2022 ซึ่งเป็นระยะสุดท้ายของการยกเลิก) โดยที่แผนการยุติการพึ่งพานิวเคลียร์นี้ ปัจจุบันหยุดไปแล้ว 8 โรง ที่เหลือจะปลดระวางโรงที่มีอายุ 30 ปีอีกจำนวน 6 โรง เหลืออีก 3 โรงจะปลดระวางในปี 2022 (อ้างอิงบทความของ เดชรัต สุขกำเนิด) พร้อมกันนั้นในการร่วมงานประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ทางออกพลังงานที่ยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ : มุมมองจากเยอรมนีและไทย “ ที่จัดขึ้นในประเทศไทย โดยมูลนิธินโยบายสุภาพะร่วมกับ GIZ – องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี ที่โรงแรมเมอร์เคียว เมื่อ 9 มิถุนายน 2554 Dr.Georg Maue เล่าให้ฟังว่า นโยบายการแทนที่พลังงานนิวเคลียร์นั้น เยอรมนีกำลังเร่งสร้างโรงไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติและถ่านหิน อีก 17 โรงและจะเริ่มจ่ายไฟเข้าระบบในปี 2013 พร้อมกับทุ่มเทสรรกำลังที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นผู้นำในเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ซึ่งเยอรมนีเห็นว่า เป็นอนาคตของโลกในระยะถัดไป (prachatai.com, คำตอบจากเยอรมัน)

ในกรณีของโรงไฟฟ้าถ่านหินก็มีข้อมูลที่ปรากฏว่าเยอรมนีมีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินใหม่อีก 3 โรง ในปี 2011 จำนวน 2 โรง คือ Datteln ขนาด 1100 MW และ Hamm ขนาด 1500 MW และในปี 2012 อีก 1 โรง คือ Ensdorf ขนาด 1600 MW (ข้อมูลจากเอกสารของ ISKEN)

- ข้อมูลการเตรียมการด้านโครงการ the Nord Stream Gas Pipeline นั้น ปรากฏข้อมูลความก้าวหน้าของการดำเนินงานใน Wikipedia แสดงให้เห็นถึงความพยายามโดยต่อเนื่องของทั้งสองฝ่ายซึ่งมีปัจจัยในความสัมพันธ์การเมืองระหว่างประเทศ (geopolitical) มาเกี่ยวข้องด้วย เป็นโครงการเริ่มในสมัยของนายกรัฐมนตรี Gerhard Schroder

6. ก่อนหน้านี้ (ก่อนฟูกุชิมะ) มีการรณรงค์ของรัฐบาลเยอรมนีตามโปรแกรมที่จะดำเนินการตาม The German Energy Concept ซึ่งจะเป็นการรณรงค์ในหลายๆด้านไปพร้อมๆกัน ประกอบด้วย การใช้พลังงานหมุนเวียน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การปรับระบบส่งและสาธารณูปโภค การรณรงค์ลดการใช้ไฟฟ้าในอาคาร และการสนับสนุนทางการเงิน ซึ่งเป็นแผนงานที่รับผิดชอบโดยกระทรวงสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ธรรมชาติและจัดการความปลอดภัยนิวเคลียร์

7. ในแผนเรื่องการค้าดำเนินงานตามแผนพลังงานของเยอรมนีที่จะมุ่งเน้นไปสู่การพัฒนาพลังงานหมุนเวียนนั้น ยังมีเรื่องที่ทำทลายความสามารถของเยอรมนีอีกด้านหนึ่งคือ การลดการปล่อย GHS Emission ซึ่งในประเด็นนี้ในบทความของ the Economist Intelligence Unit ระบุว่า การที่เยอรมนีจะต้องลด GHS Emission ให้เป็นไปตามเป้าหมายและยกเลิกการใช้พลังงานนิวเคลียร์และทดแทนด้วยก๊าซธรรมชาติ ถ่านหินและพลังงานหมุนเวียนนั้น ในปี 2020 น่าจะยังคงไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์ไว้ในบางส่วน ในเอกสารระบุ 9 gw (www.eiu.com)
8. อย่างไรก็ตาม เยอรมนี เป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศที่มีแนวทาง phase – out ซึ่งเป็นนโยบายที่มีบางประเทศให้ความสำคัญกับแนวทางนี้ เป็นความพยายาม เช่น ออสเตรียที่ประกาศในปี 1978 สวีเดนปี 1980 อิตาลี ปี 1987 เบลเยียม ปี 1999 และเยอรมนีในปี 2000 นอกจากนี้ในประเทศออสเตรียและสเปน เป็นสองประเทศที่มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายว่า จะไม่สร้างโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ขึ้นใหม่อีก

ในกรณีของออสเตรีย นั้น มีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขึ้นแห่งแรก – Zwentendorf Nuclear Power Plant สร้างเสร็จแล้ว แต่ไม่เคยเดินเครื่องจักร เพราะมีการจัดทำ referendum แล้วมีคะแนนเสียงที่ต่อต้าน 50.47 % รัฐบาลออสเตรียจึงยุติการใช้งาน

หลังเหตุการณ์ฟูกูชิมะ มีเยอรมนีและสวิตเซอร์แลนด์ ประกาศที่จะเดินตามแนวทาง Phase – out (Wikipedia) โดยกรณีของสวิตเซอร์แลนด์นั้นมีเป้าหมายการยุติในปี 2034 (2577) (www.guardian.co.uk/world/2011/may/30/germany-to-shut-nuclear-reactors) อย่างไรก็ตาม หากตรวจสอบข้อเท็จจริงของประเทศต่างๆข้างต้น จะมีเพียงอิตาลีประเทศเดียวที่ยุติการใช้พลังงานไฟฟ้าจากนิวเคลียร์ตามแนวทางนี้ ปี 1987 และก่อนเหตุการณ์ฟูกูชิมะพยายามที่จะรื้อฟื้นขึ้นใหม่ และหลังเหตุการณ์ฟูกูชิมะต้องมีการจัดทำ referendum จนท้ายที่สุดก็ต้องยุติโครงการไป นอกนั้น ยังไม่มีประเทศใดดำเนินการยุติได้ตามแนวทางที่ประกาศไว้ ข้อมูลแสดงการใช้พลังงานนิวเคลียร์จนถึงปัจจุบันของประเทศที่ประกาศนโยบาย phase – out ปรากฏตามเอกสารแนบ

ในกรณีของเยอรมนี นี้ เรื่องของการยกเลิก –ไม่ยกเลิกการพึ่งพานิวเคลียร์ เป็นประเด็นทางการเมือง โยกกลับไปกลับมา คือ การประกาศในปี 2000 เป็นผลผลักดันมาจากรัฐบาลผสมตามผลการเลือกตั้งในปี 1998 และได้มีมติยกเลิกการยึดแนว phase-out ไปในปี 2009 และกลับมายึดแนวทางนี้อีกครั้งในปี 2011

บรรณานุกรม

1. Stratfor.com
2. World-nuclear .org
3. เดชรัต สุขกำเนิด , บอกลาโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ,เอกสารบทความ
4. เอกสารของ ISKEN
5. Wikipedia
6. เอกสารนำเสนอของ Dr.Georg Maue เรื่อง The German Energy Concept : The road to renewab;es
7. www.prachatai.com
8. www.eiu.com
9. www.guardian.co.uk/world/2011/may/30/germany-to-shut-nuclear-reactors